

نقش تعدیل کننده ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه در رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی

Moderating Role of Perception of Equity and Sacrificial Behavior on Relationship of Spouse Intimacy with Marital Quality

P. Azizpoor, M.A.

پریوش عزیزپور

گروه روان‌شناسی، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

S. Safarzadeh, Ph.D.

دکتر سحر صفرزاده

گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

دریافت مقاله: ۹۴/۷/۲۱

دریافت نسخه اصلاح شده: ۹۵/۵/۶

پذیرش مقاله: ۹۵/۸/۱

Abstract

The aim of present study was to investigate the moderating role of equity perception and sacrificial behaviors on the relationship of spouse intimacy with marital quality among married employees of National Iranian Oil Company (NIOC) in Ahvaz city. The statistical population was all of the NIOC married employees in Ahvaz city, and the sample included 400 subjects (186 men and 214 women) who were selected via classified random sampling. Intimacy Scale (IS), Perception of Equity Measurement (PEM),

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی نقش تعدیل کننده ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه در رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی در کارکنان متأهل شرکت ملی نفت اهواز بود. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان متأهل شرکت ملی نفت اهواز بوده و نمونه پژوهش شامل ۴۰۰ نفر (۱۸۶ زن و ۲۱۴ مرد) بودند که بصورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه صمیمیت (IS)، پرسشنامه ادراک انصاف (PEM)، پرسشنامه ادراک رفتارهای فداکارانه (PSBM) و پرسشنامه کیفیت زناشویی (QMI) استفاده شد.

✉ Corresponding author: Psychology, Department, Ahvas Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.
Email: Safarzadeh1152@yahoo.com

✉ نویسنده مسئول: اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز، گروه روان‌شناسی
پست الکترونیکی: Safarzadeh1152@yahoo.com

Perception of Sacrificing Behaviors Measurement (PSBM) and Quality of Marriage Index (QMI) were used for data collecting. The results of Pearson Correlation Coefficient indicated that there was a significant correlation ($P < 0/0001$) between spouse intimacy and sacrificial behaviors with marital quality. Moreover, the adjusted regression analysis revealed that perception of equity and sacrificial behaviors had a moderating role on the relationship of spouse intimacy and marital quality. It can be concluded that the relationship between spouse intimacy and marital quality is not a simple linear association and it was adjusted and moderated by perception of equity and sacrificial behavior.

Keywords: Spouse, Intimacy, Perception of Equity, Sacrifice, Marriage.

نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین صمیمیت با همسر، ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه با کیفیت زناشویی رابطه معناداری ($p < 0/0001$) وجود دارد. همچنین نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون تعدیلی مشخص کرد که متغیرهای ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه، توان تعدیل رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی را دارند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی یک رابطه خطی ساده نیست و ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه می‌توانند این رابطه را تعدیل نمایند.

کلیدواژه‌ها: همسران، صمیمیت، ادراک انصاف، فداکاری، زناشویی.

مقدمه

خانواده جوهره‌ای زنده و در حال تغییر است که با استفاده از اعضای خویش و در جریان ارتباطی دائمی، تعاملی و طرح‌دار با یکدیگر یک کل را سازمان دهی می‌کنند و در طول زمان و مکان گسترش می‌یابد (احمدی، نبی پور، کیمیایی و افضلی^۱، ۲۰۱۰). خانواده که قدیمی‌ترین و کهن‌ترین نهاد اجتماعی است، با روابط زناشویی یا پیوند زن و شوهر آغاز می‌شود و بسته به کیفیت این رابطه، پایداری یا ناپایداری آن تعیین می‌شود (موسوی^۲، ۱۳۸۳، به نقل از خجسته‌مهر^۳، ۱۳۸۴). کیفیت زناشویی یک پدیده چند بعدی است که در پژوهش‌های سال‌های اخیر توجه زیادی را به خود جلب کرده است و شامل ابعادی چون سازگاری، رضایت، شادی، انسجام و تعهد می‌شود. کیفیت زناشویی مفهومی پیوسته، ماهیت و کیفیت روابط زناشویی می‌تواند در طول زمان تغییر کند (لارسون و هولمن^۴، ۱۹۹۴). این عامل یک تصویر ثابت از طبقه‌بندی‌های پیوسته را در بر نمی‌گیرد بلکه طیفی را منعکس می‌کند که ویژگی‌های برجسته‌ای از تعاملات و عملکردهای زناشویی را در بر می‌گیرد، مثلاً یک کیفیت بالا در مقابل یک کیفیت پائین زناشویی (لوییس و اسپانیر^۵، ۱۹۷۹). بر اساس

نظریه و مدل ارائه شده فینچام و برادبوری^۶ (۱۹۸۷) کیفیت زناشویی و میزان شادمانی تابع نحوه تعامل صمیمانه زن و شوهر و شیوه‌های مقابله آنها است (نقل از کرولی^۷، ۲۰۰۶).

از جمله عوامل مؤثر بر کیفیت زناشویی، رابطه صمیمانه با همسر است. ازدواج صمیمانه‌ترین ارتباط دوران بزرگسالی است که منبع اصلی محبت و حمایت زوجین قلمداد می‌شود (روین^۸، ۲۰۰۵؛ به نقل از ایزدی پناه^۹، ۱۳۹۳). بنابراین نحوه تداوم و رضایت از این رابطه موضوع مهمی است به این معنا که زمانی که زن و شوهر از زندگی زناشویی خود رضایت داشته باشند؛ خانواده از استحکام خوبی برخوردار می‌شود و آنها می‌توانند با مسائل و مشکلات به درستی برخورد کنند و از آسیب‌ها در امان می‌مانند (غزلی و شیرازی^{۱۰}، ۱۳۸۷). در رویکرد ارائه شده توسط لوییس و اسپانیر (۱۹۷۹)؛ به نقل از آدیتال و یوآو^{۱۱}، ۲۰۰۵) مشخص می‌شود کیفیت زناشویی ترکیبی از سازگاری و شادمانی و روابط صمیمانه است. از این رو وقتی زوجی با هم زندگی می‌کنند و متعهد به حفظ زندگی مشترک می‌شوند، توقعاتی از یکدیگر پیدا می‌کنند. هریک انتظار دارد تا از عشق بی‌قید و شرط، صمیمیت، وفاداری و حمایت دیگری برخوردار شود (کاوند^{۱۲}، ۱۳۹۰). بر این اساس احتمال دارد دوستی و رفتار دوستانه با همسر از جمله عوامل تعیین‌کننده کیفیت زندگی زناشویی باشد (بک^{۱۳}، ۱۹۲۱؛ ترجمه قراچه‌داغی^{۱۴}، ۱۳۸۷).

در کل کیفیت و دوام رابطه زناشویی و ارتباط آن با صمیمیت همسران از عوامل متعددی تأثیر می‌پذیرد، از جمله این عوامل باید به ادراک انصاف^{۱۵} و فداکاری^{۱۶} زوجین در رابطه اشاره کرد. نظریه تبادل اجتماعی^{۱۷} اساس نظریه انصاف می‌باشد (کارنی و برادبوری^{۱۸}، ۱۹۹۵). پژوهشگرانی همچون از پری^{۱۹} (۲۰۰۴) عنوان کرده‌اند که نظریه تبادل اجتماعی از جمله تئوری‌هایی می‌باشد که می‌تواند برای درک و تبیین پویایی‌های ازدواج به کار گرفته شود. ادراک انصاف یک عامل بسیار مهم و حیاتی در روابط سالم در نظر گرفته شده است که انسان‌ها همواره خواستار آن هستند (لامبرت^{۲۰}، ۲۰۰۳). امروزه تحولات سریع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی سبب تغییر ساختار خانواده و الگوی روابط و اعضای آن با یکدیگر و به تبع آن زن و شوهر شده، که نتیجه این امر تمایل بیشتر زوجین به انصاف و عدالت در روابط زناشویی است (نوکاریزی^{۲۱}، ۱۳۹۳). برخی مطالعات نشان می‌دهد ادراک انصاف بر اساس بهبود کلی روند زندگی می‌تواند احتمالاً به عنوان عامل مؤثر بر رضایت زناشویی در مراحل اولیه رابطه زوج‌ها باشد (تراپمن و هاتفیلد^{۲۲}، ۱۹۸۳). نتایج الگویایی معادلات ساختاری ارائه شده توسط خجسته مهر، فرامرزی و رجبی^{۲۳} (۱۳۹۱) نشان داد که ادراک انصاف در روابط زناشویی بر کیفیت زناشویی اثر مثبت قوی دارد و بین ادراک انصاف و کیفیت زناشویی در زنان و مردان همبستگی وجود دارد. طبق نظریه انصاف، افراد باید در ازدواج‌های منصفانه احساس رضایت بیشتری داشته باشند، در حالی که در ازدواج‌های غیر منصفانه باید پریشان و ناراحت باشند، که این پریشانی به نسبت افزایش بی‌انصافی بیشتر می‌شود (والستر، تراپمن و والستر^{۲۴}، ۱۹۷۸). کلارک و میلز^{۲۵}

(۱۹۷۹) بر مبنای کنترل داده‌ها و گرفته‌ها، رابطه تعاونی را اینگونه شرح می‌دهند: در روابط تعاونی^{۲۶} که اغلب با روابط اعضای یک خانواده، دوستان یا شریک رمانتیک مثال زده می‌شود، افراد احساس وظیفه بخصوصی می‌کنند تا موجبات رفاه دیگری را فراهم آورند. در این نوع رابطه، منافع و سودها در پاسخ به نیازها یا برای اثبات نگران بودن برای دیگران داده می‌شود. روابط عاشقانه یک مثال نوعی از روابط تعاونی است. فداکاری قلب رابطه تعاونی است (کوگان، ایمپت، اویس، هویی، گوردون و کلنر^{۲۷}، ۲۰۱۰).

یکی دیگر از عواملی که می‌تواند نقش مؤثر و تعدیل کننده‌ای در روابط صمیمی همسران و کیفیت زندگی زوجین داشته باشد، رفتارهای فداکارانه در روابط زناشویی است. رفتارهای فداکارانه به عنوان تمایل به رها کردن منافع شخصی و آنی در جهت رفاه و آسایش شریک ارتباطی (ون لانگ، روسبولت، دریگوتاس، آریاگا، ویچر و کوکس^{۲۸}، ۱۹۹۷) و از دست دادن چیزی با ارزش و مهم بخاطر کسی که با ارزش‌تر و مهم‌تر است (لغت‌نامه انگلیسی جهانی انکارتا^{۲۹}، ۱۹۹۹)، لازمه هر ارتباط صمیمانه محسوب می‌شود (بک، ۱۹۲۱؛ ترجمه‌ی قراچه داغی، ۱۳۸۷). در مدل ارائه شده توسط سلطان زاده اهوازی^{۳۰} (۱۳۹۱) نتایج نشان داد انگیزه‌های استقبالی فداکاری مردان و زنان بر کیفیت زناشویی آنان اثر مثبت مستقیم ندارد ولی هم در نمونه زنان و هم در نمونه مردان این انگیزه از طریق رفتارهای فداکارانه بر کیفیت زناشویی آنان اثر مثبت غیرمستقیم داشت. همچنین هم در نمونه مردان و هم در نمونه زنان رفتارهای فداکارانه بر کیفیت زناشویی آنان اثر مثبت مستقیم دارد. از آنجایی که افراد در زندگی زناشویی همواره منافع و هزینه‌های خود را در نظر می‌گذرانند و در بهترین روابط، به انصاف و برابری توجه می‌کنند (کلارک، لیمای، گراهام، پاتاکی و فینکل^{۳۱}، ۲۰۱۰)، فیگرس^{۳۲} (۲۰۰۸) نیز میزانی از فداکاری در هر رابطه زناشویی را ضروری می‌داند. در نظریه فیگرس (۲۰۰۸) رابطه میان میزان فداکاری و کیفیت زناشویی یک رابطه منحنی است، به عبارتی ممکن است که فداکاری تا میزان معینی برای ازدواج مفید باشد اما اگر از آن میزان بالاتر رود، منجر به کاهش کیفیت زندگی زناشویی گردد. بر اساس مطالب فوق هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه‌ای ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه در رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی در کارکنان متأهل شرکت ملی نفت اهواز می‌باشد.

در مدل خجسته‌مهر، کراچیان و شیرالی‌نیا^{۳۳} (۱۳۹۳) نیز مشخص شد بین سبک‌های دلبستگی اضطرابی که نمادی از عدم صمیمیت با همسر است از طریق رفتارهای فداکارانه همسر اثر مستقیم و غیر مستقیم بر کیفیت زندگی زناشویی دیده می‌شود. مشخص شد کیفیت زندگی در مطالعه‌ای که کوهن، اسکولز، ویز و والدینگر^{۳۴} (۲۰۱۲) روی ۱۵۶ زوج در روابط متعهدانه و همدلانه انجام دادند، نتایج نشان داد که هر چقدر شوهر همدلی بیشتری را در روابط زناشویی از خود نشان دهد، زن به همان نسبت احساس رضایت بیشتری می‌کند. کلفی و میکلسون^{۳۵} (۲۰۰۹) با بررسی نقش ادراک

انصاف از تقسیم کارهای خانگی روی نمونه‌ای از ۱۲۱ مادر با طبقه اجتماعی اقتصادی بالا یافتند که ادراک انصاف صرفاً در مورد تقسیم کارهای خانگی بر ناهماهنگی زناشویی افراد تأثیر می‌گذارد. تجزیه و تحلیل پیگیری نشان داد که افزایش ناهماهنگی زناشویی ممکن است رابطه بین ادراک بی‌انصافی و اضطراب شخصی را توضیح بدهد. راپل و کارن^{۳۶} (۲۰۱۲) در پژوهش خود با عنوان (فداکاری در روابط زناشویی) رضایت و نقش تعدیل‌گر دلبستگی بیان می‌کنند که میزان فداکاری کمتر همسر با رضایت زناشویی همبستگی منفی دارد. هر چه میزان کمبود فداکاری شخص و همسرش بیشتر باشد رضایت زناشویی کمتر است. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که تعداد فداکاری روزانه رابطه مثبتی با رضایت زناشویی دارد. این نکته برای افرادی که دلبستگی اضطرابی و اجتنابی کمتری داشتند قوی‌تر بود. همچنین این یافته نشان می‌دهد که رابطه میان فداکاری زناشویی و رضایت تحت تأثیر سبک‌های دلبستگی است. طبق تحقیقات ویتن، استنلی و مارکمن^{۳۷} (۲۰۰۲)، به نقل از پارکر و پاتندن^{۳۸} (۲۰۰۹) نیز مشخص گردیده است که زن یا شوهر در صورت احساس فقدان جبران متقابل همسر و عدم وجود انصاف به احتمال بیشتری به فداکاری به صورت یک امر منفی می‌نگرند. از آنجا که پژوهش‌های قبلی همچون تحقیقات کرامر و جویت^{۳۹} (۲۰۱۰)؛ لیمای، کلارک و فینی^{۴۰} (۲۰۰۷) و اسپرچر^{۴۱} (۲۰۰۱) بر این نکته دلالت داشته‌اند که فداکاری و انصاف بر رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی مؤثر می‌باشند.

اما در حالی که برخی پژوهش‌ها ارتباط مثبتی بین رفتارهایی که مصداق رفتار فداکارانه دارند و کیفیت زناشویی یافته‌اند (ون لانگ، روسبولت و همکاران، ۱۹۹۷؛ فیگرس، ۲۰۰۸؛ متینگلی^{۴۲}، ۲۰۰۸؛ متینگلی و کلارک^{۴۳}، ۲۰۱۲)، برخی محققین ارتباط منفی گزارش کرده (توتنهاگن و کارن^{۴۴}، ۲۰۱۱؛ ویتن، استنلی و مارکمن^{۴۵}، ۲۰۰۷)، یا هیچ ارتباط خاصی نیافتند (ایمپت، گابل و پپلو^{۴۶}، ۲۰۰۵). این تناقض، که البته گاهی زاینده فرهنگ غیر ایرانی و یا مقطع زمانی خاصی در مکان معینی می‌باشد، لزوم تحقیقات بیشتر در خصوص سازه‌هایی مانند رفتارهای فداکارانه و چگونگی تأثیر آن بر کیفیت زناشویی را می‌رساند. از سوی دیگر با توجه به اینکه طی تحقیقات در زمینه ادراک انصاف صرفاً ملاک بررسی، انجام کارهای منزل از سوی همسر بوده و البته ادراک انصاف از نظر محققین بیش از انجام فعالیت‌های منزل می‌باشد از این رو کلیت آن در نظر گرفته نشده و تأثیر آن در رابطه بین روابط صمیمانه زوجین و رضایت زناشویی زوجین مجهول می‌باشد. از این رو ضرورت انجام تحقیق حاضر و تحقیقاتی در این زمینه مشخص می‌گردد و بنابراین سوال‌های اصلی پژوهش حاضر عبارتند از: ۱- آیا بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی رابطه وجود دارد؟، ۲- آیا بین ادراک انصاف و کیفیت زناشویی رابطه وجود دارد؟ ۳- آیا بین رفتارهای فداکارانه و کیفیت زناشویی رابطه وجود دارد؟ ۴- آیا ادراک انصاف رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی را

تعدیل می‌کند؟ ۵- آیا رفتارهای فداکارانه رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی را تعدیل می‌کند؟

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر، از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کارکنان متأهل شرکت نفت اهواز، که در سال ۱۳۹۴ شامل ۸۵۰۰ نفر بود، مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه این پژوهش مشتمل بر ۴۰۰ نفر از جامعه مذکور می‌باشد. برای تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان^{۴۷} (۱۹۷۰) استفاده شد. که برای انتخاب آنها از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده گردید. جهت تعیین نمونه آماری ابتدا حوزه معاونت‌های مختلف مشخص شد، تعداد افراد شاغل در هر حوزه معاونت تعیین گردید و پس از آن به نسبت حضور کارکنان زن و مرد در هر حوزه به همان نسبت آزمودنی از گروه‌ها انتخاب و مورد آزمون قرار گرفت.

در تحقیق حاضر آزمودنی‌ها حداقل ۵ سال متأهل بودند و آزمودنی‌های با طول مدت ازدواج ۱۱ تا ۲۰ سال بیشترین فراوانی را با حدود ۳۸/۵ درصد و آزمودنی‌های با طول مدت ازدواج ۳۱ تا ۴۰ سال کمترین فراوانی را با حدود ۰/۷ درصد نمونه به خود اختصاص داده‌اند. همچنین آزمودنی‌های دارای ۲ فرزند بیشترین فراوانی را با حدود ۴۱/۹ درصد و آزمودنی‌های دارای ۵ فرزند کمترین فراوانی را با حدود ۳/۴ درصد نمونه به خود اختصاص داده‌اند و همچنین بیشترین گروه آزمودنی‌ها دارای تحصیلات لیسانس بودند. آزمودنی‌های گروه سنی ۳۱ تا ۴۰ سال بیشترین فراوانی را با حدود ۴۲/۸ درصد و آزمودنی‌های گروه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال کمترین فراوانی را با حدود ۰/۱۱ درصد نمونه به خود اختصاص داده‌اند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه صمیمیت با همسر (IS): این پرسشنامه توسط واکر و تامپسون^{۴۸} (۱۹۸۳)، به نقل از ثنایی ذاکر^{۴۹}، (۱۳۸۷) تهیه شده است. مقیاسی ۱۷ سوالی است. نمره‌گذاری این مقیاس در یک درجه‌بندی بر اساس روش لیکرت در دامنه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) می‌باشد. حداقل نمره ۱۷ و حداکثر نمره ۱۱۹ گزارش می‌شود. در این آزمون هرچه نمره بالاتر از میانه باشد نشانه صمیمت بیشتر است. واکر و تامپسون (۱۹۸۳) ضریب پایایی این آزمون را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ تا ۰/۹۷ گزارش کرده‌اند. همچنین برای بررسی روایی آزمون از روش اعتبار محتوا و اعتبار صوری استفاده شد بدین صورت که چند نفر از اساتید رشته مشاوره و روان‌شناسی پرسشنامه فوق را بررسی نموده و اظهار نمودند که صمیمیت زوجین را می‌سنجد. اعتمادی^{۵۰} (۱۳۸۴) نیز پایایی این

مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۶٪ گزارش کرده است. واکر و تامپسون (۱۹۸۳)؛ به نقل از ثنایی ذاکر، (۱۳۸۷) ضریب پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ تا ۰/۹۷ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر برای تعیین روایی پرسشنامه حاضر را به ۱۰ نفر از اساتید مجرب رشته روان‌شناسی داده شد و پس از بررسی اظهار نمودند که این پرسشنامه قادر به سنجش روابط صمیمی زوجین می‌باشد. همچنین در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه صمیمیت با همسر از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۹۶، که بیانگر ضرایب پایایی مطلوب پرسشنامه یاد شده می‌باشد.

پرسشنامه ادراک انصاف (PEM): این پرسشنامه توسط پری (۲۰۰۴) تهیه شده است و به ارزیابی انصاف در ۴ حیطه می‌پردازد. آزمودنی بر اساس یک درجه‌بندی از نوع لیکرت در دامنه‌ای از ۱ (بسیار ناعادلانه از نظر من) تا ۵ (بسیار ناعادلانه از نظر همسر) نظرش را در خصوص ادراک انصاف خود در این چهار حیطه بیان می‌کند. بر این اساس حداقل نمره ۴ و حداکثر نمره ۲۰ گزارش می‌شود. در این آزمون هرچه نمره بالاتر ۱۴ باشد نشانه انصاف ادراک شده از طریق زوجین است. پری (۲۰۰۴) در بررسی خود پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۵۵ گزارش کرده است. فرامرزی^{۵۱} (۱۳۸۸) نیز پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸ با استفاده از روش تصنیف ۰/۸۲ و در تحقیق فرامرزی (۱۳۸۸) اعتبار سازه آن را با استفاده از مقیاس رضایت زناشویی انریچ در سطح معناداری $p < 0/001$ به میزان ۰/۶۶ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر برای تعیین روایی پرسشنامه حاضر را به ۱۰ نفر از اساتید مجرب رشته روان‌شناسی داده شد و پس از بررسی اظهار نمودند که این پرسشنامه قادر به سنجش ادراک انصاف در زوجین می‌باشد. در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه ادراک انصاف نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۰، که بیانگر ضرایب پایایی قابل قبول پرسشنامه یاد شده می‌باشد.

پرسشنامه رفتارهای فداکارانه (PSBM): این پرسشنامه توسط هارپر و فیگرس^{۵۲} (۲۰۰۸) تهیه شده است. پرسشنامه رفتارهای فداکارانه یک ابزار ۵۰ سوالی است که ۲۵ سوال اول در برگیرنده رفتارهای فداکارانه خود فرد و ۲۵ سوال دوم در برگیرنده ادراک فرد از رفتارهای فداکارانه شریک زندگی‌اش می‌باشد. آزمودنی با استفاده از یک درجه‌بندی از نوع لیکرت در دامنه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) به سوالات جواب می‌دهد و حداقل نمره ۵۰ و حداکثر نمره ۲۵۰ گزارش می‌شود. هرچه نمره بالاتر از میانگین باشد نشانه انجام رفتارهای فداکارانه از طریق زوجین است. فیگرس (۲۰۰۸) در بررسی خود پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ برای شوهران ۰/۸۴ و برای همسران ۰/۸۱ عنوان کرده است. کاوند (۱۳۹۰) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ که ضریب پایایی ۲۵ سوال اول به ترتیب در مردان ۰/۹۰ و در زنان ۰/۸۸ و ضریب پایایی ۲۵ سوال دوم هم در مردان و هم در زنان ۰/۹۲ گزارش کرده است. همچنین روایی سازه این مقیاس با

پرسشنامه کیفیت زناشویی نورتون^{۵۳} (۱۹۸۳) در نمونه مردان ۰/۵۵ و ۰/۶۵ و در نمونه زنان ۰/۵۱ و ۰/۶۸ به دست آمد که همگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بودند. در پژوهش حاضر برای تعیین روایی پرسشنامه حاضر را به ۱۰ نفر از اساتید مجرب رشته روان شناسی داده شد و پس از بررسی اظهار نمودند که این پرسشنامه قادر به سنجش رفتارهای فداکارانه در رابطه با همسر می‌باشد. در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه رفتارهای فداکارانه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۹۴، که بیانگر ضرایب پایایی مطلوب پرسشنامه یاد شده می‌باشد.

پرسشنامه کیفیت زناشویی (QMI): این پرسشنامه در سال ۱۹۸۳ توسط نورتون ساخته شده است و در ایران توسط خجسته‌مهر، کرایبی و رجبی (۱۳۸۹) ترجمه و مورد استفاده قرار گرفته است. پرسشنامه کیفیت زناشویی (QMI) یک ابزار شش سؤالی است که کیفیت زناشویی را می‌سنجد. آزمودنی درجه‌ی موافقت خود را در پنج سؤال پرسشنامه در دامنه‌ای از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۷ (کاملاً موافق) نشان می‌دهد. در سؤال ششم که یک سؤال کلی است آزمودنی درجه‌ی موافقت خود را در دامنه‌ای از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۱۰ (کاملاً موافق) ابراز می‌کند و هرچه نمرات از میانه بالاتر باشد میزان کیفیت زناشویی در زندگی آنان بیشتر تخمین زده می‌شود. فینچام و پالیری و رگالیا^{۵۴} (۲۰۰۲) پایایی این پرسشنامه را با استفاده از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) ۰/۹۶ برای هر دو گروه زنان و مردان گزارش کرده است. شچنرمن- کروک^{۵۵} (۲۰۰۱)، به نقل از فینچام و همکاران؛ (۲۰۰۲) نیز پایایی این پرسشنامه را با استفاده از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) ۰/۹۷ گزارش کرده است. خجسته مهر و همکاران (۱۳۸۹) برای بررسی روایی سازه این پرسشنامه از پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^{۵۶} استفاده شد و ضریب روایی سازه آن را ۰/۷۷ گزارش کرده‌اند که در سطح ($P < 0/001$) معنادار بودند. در پژوهش حاضر برای تعیین روایی پرسشنامه مذکور این پرسشنامه با پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ همبسته گردید که میزان همبستگی نشان دهنده روایی مناسب پرسشنامه حاضر بود ($r = 0/79$). در پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه کیفیت زناشویی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۹۵، که بیانگر ضرایب پایایی مطلوب پرسشنامه یاد شده می‌باشد.

روش اجرا

پس از کسب مجوزهای لازم و مشخص شدن اعضای نمونه و هماهنگی با مسئولین ذیربط، طبق برنامه ریزی قبلی، محقق پس از حضور اعضای نمونه در محل مناسب و برقراری ارتباط و کاهش حساسیت آزمودنی‌ها راجع به پرسشنامه‌ها و دلایل انتخاب آن‌ها در نمونه، توضیحات لازم از سوی محقق راجع نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها ارائه گردیده و اقدام به تکمیل پرسشنامه‌ها نموده‌اند. از آزمودنی‌ها خواسته شد اگر در تکمیل پرسشنامه‌ها با ابهامی مواجه شده از پژوهشگر بخواهند توضیح

بیشتری بدهد. همچنین به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات کاملاً محرمانه باقی خواهد ماند. داده‌ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون تعدیلی^{۵۷} و با استفاده از SPSS20 تحلیل گردید.

یافته‌ها

توزیع نمرات صمیمیت با همسر، ادراک انصاف، رفتارهای فداکارانه و کیفیت زناشویی کارکنان در جدول ۱ قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمره متغیرهای صمیمیت با همسر، ادراک انصاف،

رفتارهای فداکارانه و کیفیت زناشویی کارکنان متأهل

متغیر	شاخص‌های آماری آزمودنی‌ها	میانگین	انحراف معیار	تعداد
صمیمیت با همسر	کل کارکنان متأهل	۹۹/۶۵	۱۸/۱۲	۴۰۰
ادراک انصاف	کل کارکنان متأهل	۱۰/۵۳	۱/۶۳	۴۰۰
رفتارهای فداکارانه	کل کارکنان متأهل	۱۸۵/۴۳	۲۵/۹۱	۴۰۰
کیفیت زناشویی	کل کارکنان متأهل	۳۰/۷۱	۵/۵۶	۴۰۰

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین متغیرها

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴
۱	کیفیت زناشویی	۱			
۲	صمیمیت با همسر	۰/۷۸۰**	۱		
۳	ادراک انصاف	۰/۳۹۷**	۰/۴۲۸**	۱	
۴	رفتارهای فداکارانه	۰/۵۴۱**	۰/۶۱۴**	۰/۳۴۲**	۱

$p=۰/۰۰۰۱$ **

همان‌طوری که در جدول ۲ ارائه شده است بین صمیمیت با همسر ($p=۰/۰۰۰۱$ و $r=۰/۷۸$)، ادراک انصاف ($p=۰/۰۰۰۱$ و $r=۰/۳۹$) و رفتارهای فداکارانه ($p=۰/۰۰۰۱$ و $r=۰/۵۴$) با کیفیت زناشویی کارکنان متأهل رابطه مثبت معنی‌داری مشاهده می‌شود.

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون تعدیلی به منظور بررسی نقش تعدیل‌کننده ادراک انصاف در

رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی

مدل	R	R ²	R ² تعدیل شده	ΔR^2	ΔF	p
۱	۰/۷۸۰	۰/۶۰۸	۰/۶۰۷	۰/۶۰۸	۶۱۸/۳۷۷	۰/۰۰۰۱
۲	۰/۷۸۳	۰/۶۱۳	۰/۶۱۱	۰/۰۰۵	۵/۰۴۹	۰/۰۲۵
۳	۰/۷۹۶	۰/۶۳۴	۰/۶۳۲	۰/۰۲۱	۲۲/۸۲۵	۰/۰۰۰۱

مدل ۱. متغیر پیش‌بین: صمیمیت

مدل ۲. متغیرهای پیش‌بین: صمیمیت و ادراک انصاف

مدل ۳. متغیرهای پیش‌بین: صمیمیت، ادراک انصاف و اثر تعدیل‌کنندگی ادراک انصاف

نتایج تحلیل رگرسیون تعدیلی به منظور بررسی نقش تعدیل کننده ادراک انصاف در رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی در جدول ۳ ارائه شده است. نتایج رگرسیون در مدل ۱ نشان می‌دهد رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی ۰/۷۸۰ بوده که ۰/۶ درصد از واریانس نمرات کیفیت زناشویی را به طور معناداری تبیین می‌کند. مدل ۲ نشان می‌دهد که رابطه متغیرهای صمیمیت با همسر و ادراک انصاف ۰/۷۸۳ بوده که ۰/۶۱۱ درصد از واریانس نمرات کیفیت زناشویی را به طور معنادار تبیین می‌کند. مدل ۳ میزان رابطه بین متغیرهای پیش بین صمیمیت با همسر و ادراک انصاف را پس از ورود اثر تعدیل کننده ادراک انصاف نشان می‌دهد. با مقایسه مدل‌ها، ملاحظه می‌گردد که ادراک انصاف سبب افزایش R^2 به از ۰/۶۰ به ۰/۶۳ شده که این میزان معنادار است ($p=0/0001$, $\Delta F=22/825$, $\Delta R^2=0/021$). مدل ۳ نشان می‌دهد که ۲ درصد از واریانس مشاهده شده در نمرات کیفیت زناشویی توسط اثر تعدیل کننده ادراک انصاف تبیین می‌شود.

جدول ۴: ضرایب استاندارد و غیر استاندارد تحلیل رگرسیون نقش تعدیل کننده ادراک انصاف در رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی

p	t	β	SE	B	متغیرهای پیش بین
۰/۰۰۰۱	۲۴/۸۶۷	۰/۷۸۰	۰/۰۱	۰/۲۴۰	صمیمیت با همسر
۰/۰۰۰۱	۲۱/۶۲۹	۰/۷۴۷	۰/۰۱۱	۰/۲۲۹	صمیمیت با همسر
۰/۰۲۵	۲/۲۴۷	۰/۰۷۸	۰/۱۱۸	۰/۲۶۵	ادراک انصاف
۰/۰۰۰۱	۹/۷۱۴	۱/۴۳۳	۰/۰۴۵	۰/۴۴	صمیمیت با همسر
۰/۰۰۰۱	۵/۲۰۴	۰/۶۹۷	۰/۴۵۶	۲/۳۷۵	ادراک انصاف
۰/۰۰۰۱	-۴/۷۷۸	-۱/۱۱۳	۰/۰۰۵	-۰/۰۲۲	صمیمیت با همسر * ادراک انصاف

ضرایب استاندارد و غیر استاندارد تحلیل رگرسیون در جدول ۴ ارائه شده است. این ضرایب نشان می‌دهند که اثر تعدیل کننده ادراک انصاف ($\beta = -1/113$, $t = -4/778$, $p = 0/0001$) می‌تواند به طور معنی‌دار واریانس کیفیت زناشویی را تبیین کند.

جدول ۵: نتایج تحلیل رگرسیون تعدیلی به منظور بررسی نقش تعدیل کننده رفتارهای فداکارانه در رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی

p	ΔF	ΔR^2	R^2 تعدیل شده	R^2	R	مدل
۰/۰۰۰۱	۶۱۸/۳۷۷	۰/۶۰۸	۰/۶۰۷	۰/۶۰۸	۰/۷۸۰	۱
۰/۰۱۲	۶/۳۰۸	۰/۰۰۶	۰/۶۱۳	۰/۶۱۵	۰/۷۸۴	۲
۰/۰۰۰۱	۲۴/۲۵۷	۰/۰۲۲	۰/۶۳۴	۰/۶۳۷	۰/۷۹۸	۳

مدل ۱. متغیر پیش بین: صمیمیت

مدل ۲. متغیرهای پیش بین: صمیمیت و رفتارهای فداکارانه

مدل ۳. متغیرهای پیش بین: صمیمیت، رفتارهای فداکارانه و اثر تعدیل کنندگی رفتارهای فداکارانه

نتایج تحلیل رگرسیون تعدیلی به منظور بررسی نقش تعدیل‌کننده رفتارهای فداکارانه در رابطه بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی در جدول ۵ ارائه شده است. نتایج رگرسیون در مدل ۱ نشان می‌دهد رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی ۰/۷۸۰ بوده که ۰/۶ درصد از واریانس نمرات کیفیت زناشویی را به طور معناداری تبیین می‌کند. مدل ۲ نشان می‌دهد که رابطه متغیرهای صمیمیت با همسر و رفتارهای فداکارانه ۰/۷۸۴ بوده که ۰/۶۱۳ درصد از واریانس نمرات کیفیت زناشویی را به طور معنادار تبیین می‌کند. مدل ۳ میزان رابطه بین متغیرهای پیش بین صمیمیت با همسر و رفتارهای فداکارانه را پس از ورود اثر تعدیل‌کننده رفتارهای فداکارانه نشان می‌دهد. با مقایسه مدل‌ها، ملاحظه می‌گردد که ادراک انصاف سبب افزایش R^2 به از ۰/۶۰ به ۰/۶۳ شده که این میزان معنی‌دار است ($\Delta R^2 = ۰/۰۲۲$ ، $\Delta F = ۲۴/۲۵۷$ ، $p = ۰/۰۰۰۱$). مدل ۳ نشان می‌دهد که ۲ درصد از واریانس مشاهده شده در نمرات کیفیت زناشویی توسط اثر تعدیل‌کننده رفتارهای فداکارانه تبیین می‌شود.

جدول ۶: ضرایب استاندارد و غیر استاندارد تحلیل رگرسیون نقش تعدیل‌کننده رفتارهای

فداکارانه در رابطه صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی

متغیرهای پیش بین	B	SE	β	t	p
صمیمیت با همسر	۰/۲۴۰	۰/۰۱	۰/۷۸۰	۲۴/۸۶۷	۰/۰۰۰۱
صمیمیت با همسر	۰/۲۲۱	۰/۰۱۲	۰/۷۱۹	۱۸/۲۱۲	۰/۰۰۰۱
رفتارهای فداکارانه	۰/۰۲۱	۰/۰۰۸	۰/۰۹۹	۲/۵۱۲	۰/۰۱۲
صمیمیت با همسر	۰/۴۴۰	۰/۰۴۶	۱/۴۳۳	۹/۵۵۷	۰/۰۰۰۱
رفتارهای فداکارانه	۰/۱۵۲	۰/۰۲۸	۰/۷۰۵	۵/۴۷۱	۰/۰۰۰۱
صمیمیت با همسر * رفتارهای فداکارانه	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	-۱/۱۹۶	-۴/۹۲۵	۰/۰۰۰۱

ضرایب استاندارد و غیر استاندارد تحلیل رگرسیون در جدول ۶ ارائه شده است. این ضرایب نشان می‌دهند که اثر تعدیل‌کننده رفتارهای فداکارانه ($\beta = -۱/۱۹۶$ ، $t = -۴/۹۲۵$ ، $p = ۰/۰۰۰۱$) می‌تواند به طور معنادار واریانس کیفیت زناشویی را تبیین کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌کنندگی ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه در رابطه صمیمیت با همسر با کیفیت زناشویی کارکنان متأهل شرکت ملی نفت اهواز می‌باشد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی کارکنان متأهل رابطه معناداری وجود دارد. نتایج به دست آمده با یافته‌های پژوهش‌های بهرام پور^{۵۸} (۱۳۹۱)، کوهن و همکاران (۲۰۱۲)، کوگان و همکاران (۲۰۱۰)، کرامر و جویت (۲۰۱۰)، لیمای، کلارک و فینی (۲۰۰۷) اسپرچر (۲۰۰۱)

همسو می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد روابط صمیمانه بین زوجها عامل اساسی این است که ما بر اساس آن می‌توانیم رضایت‌مندی زناشویی را درک کنیم (رابینسون و بلانتون^{۵۹}، ۱۹۹۳، به نقل از اسدپور اسماعیل، ثنایی و شقاقی^{۶۰}، ۱۳۹۱). در عین حال صمیمیت مفهوم وسیعی است که می‌تواند بحث دربارهٔ جزئیات زندگی تا افشای خصوصی‌ترین احساسات جنسی را در میان زن و شوهر دربرگیرد. دوستی و رفتار دوستانه با همسر از جمله عوامل تعیین‌کننده کیفیت زندگی زناشویی است (بک، ۱۹۲۱؛ ترجمه قراچی‌داغی؛ ۱۳۸۷). بر همین اساس پژوهش بر طبق مدل تنظیم وابستگی موری^{۶۱} (۲۰۰۵) نشان می‌دهد همسرانی که تمایل به صمیمیت داشتند، همسرانشان را نیز صمیمیت جو توصیف می‌کردند و این ادراک بر رابطه بین اهداف صمیمانه و رضایت زناشویی تأثیر داشت (ساندرسون و کانتور^{۶۲}، ۲۰۰۱). در نتیجه میزان صمیمیت با همسر و ارتباط دوستانه با شریک زندگی خود در میزان کیفیت زناشویی زوجین تأثیر به‌سزایی دارد.

نتایج نشان داد که بین ادراک انصاف و کیفیت زناشویی کارکنان متأهل رابطه معناداری وجود دارد ($P=0/0001$ و $r=0/39$). این یافته‌ها همسو با پژوهش‌های خجسته‌مهر، فرامرزی و رجبی (۱۳۹۱)، جعفری‌نژاد^{۶۳} (۱۳۹۰)، فرامرزی (۱۳۸۸)، گرین استین^{۶۴} (۲۰۰۹)، ساگیناک و ساگیناک^{۶۵} (۲۰۰۵)، پری (۲۰۰۴) همسو می‌باشد. بسیاری از پژوهشگران تأثیر عدالت در کارهای خانگی را بر رضایت، کیفیت، سلامت روان و کاهش افسردگی زوجین سنجیده‌اند (کولترن^{۶۶}، ۲۰۰۰؛ لاوی و کتر^{۶۷}، ۲۰۰۲، گرین استین؛ ۲۰۰۹ به نقل از جعفری‌نژاد، ۱۳۹۰). با توجه به نظریه ادراک انصاف می‌توان دریافت که عدالت ادراک شده در کارهای خانه با کیفیت زناشویی مرتبط است. زمانی که مردان به میزان بیشتری در کارهای خانه شرکت می‌کنند، زنان موقعیت را بیشتر عادلانه توصیف می‌کنند و رضایت زناشویی بالاتری را گزارش می‌کنند. از این‌رو می‌توان کیفیت و میزان رضایت زناشویی را از طریق متغیر عدالت و ادراک انصاف پیش‌بینی کرد.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین رفتارهای فداکارانه و کیفیت زناشویی کارکنان متأهل رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد ($p=0/0001$ و $r=0/54$). نتایج به دست آمده با یافته‌های پژوهش‌های سلطان‌زاده اهوازی (۱۳۹۱)، کاوند (۱۳۹۰)، راپل و کارن (۲۰۱۲)، کوگان و همکاران (۲۰۱۰)، کوین^{۶۸} (۲۰۰۸)، فیگرس (۲۰۰۸) و ماتینگلی (۲۰۰۸) همسو می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد فداکاری از مهمترین عواملی است که در رضایت زناشویی، کیفیت زناشویی و تعهد تأثیر می‌گذارد (آماتو^{۶۹}، ۲۰۰۰؛ به نقل از پارکر و پاتندن، ۲۰۰۹).

پژوهش‌ها بیانگر این مطلب هستند که پژوهشگرانی همچون (ون لانگ، آگنو، هارینک و استیمرز^{۷۰}، ۱۹۹۷؛ ون لانگ، روسبولت و همکاران، ۱۹۹۷؛ به نقل از کوگان و همکاران، ۲۰۱۰، ون لانگ، روسبولت و همکاران، ۱۹۹۷؛ به نقل از ایمپت و گوردون^{۷۱}، ۲۰۰۸) نیز در پژوهش خود نشان دادند که، افرادی که اقدام به رفتارهای فداکارانه می‌کنند، به احتمال بیشتری؛ نسبت به سایرین، در طول

زمان با همسر خود می‌مانند و اظهار رضایت در زندگی زناشویی دارند (کوبن، ۲۰۰۸) که این نکته خود دلیلی بر ادعای یافته حاضر است. همچنین بر طبق نظریه «وابستگی متقابل» اگر فداکاری‌ها افزایش یابد با افزایش کیفیت زناشویی مواجه می‌شویم. در واقع رفتار فداکارانه شخص باید ساختار کیفیتی رابطه دوطرف را بالا ببرد (کلی^{۷۲}، ۱۹۷۹؛ به نقل از کراچیان^{۷۳}، ۱۳۹۲). پژوهش‌های بسیاری ارتباط مثبت بین رفتارهای فداکارانه و کیفیت زناشویی یافته‌اند (ون لانگ، روسبولت و همکاران، ۱۹۹۷؛ فیگرس، ۲۰۰۸؛ میتنگلی و کلارک، ۲۰۱۲). این نکته نشان می‌دهد رفتارهای فداکارانه که نشأت گرفته از تمایلات درونی و با علاقه همراه باشد خود می‌تواند در افزایش کیفیت همه جانبه روابط زناشویی مؤثر و پیش‌بینی‌کننده باشد.

در نتایج حاضر، رگرسیون تعدیلی نشان داد که ادراک انصاف و رفتارهای فداکارانه می‌توانند نقش تعدیل‌کننده در رابطه بین صمیمیت با همسر و رضایت زناشویی داشته باشند ($p < 0.001$). نتایج به دست آمده با یافته‌های پژوهش‌های کاوند (۱۳۹۰)، صادقی و یوری^{۷۴} (۱۳۸۷)، کوگان و همکاران (۲۰۱۰)، ویلیگن و درنتی^{۷۵} (۲۰۰۱)، همسو می‌باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد یک ویژگی منحصر به فرد روابط صمیمانه عالی این است که هر شخص به صورت غیرمشروطی نسبت به نیازها و خواسته‌های اشخاص دیگر پاسخگو می‌باشد (کلارک، گراهام، ویلیامز و لیمای، ۲۰۰۸). به نقل از کلارک، لیمای، گراهام، پاتاکا و فینکل^{۷۶}، ۲۰۱۰؛ کلارک و لیمای، ۲۰۱۰؛ به نقل از کلارک و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین افرادی که تمایل به فداکاری در آن‌ها بیشتر است، صمیمیت بیشتر، مهارت‌های حل مسأله بهتر و مشارکت بیشتر در فعالیت‌های روزمره را دارا می‌باشند. حیدری، کریمیان و سالاری^{۷۷} (۱۳۹۴) نیز طی تحقیقی نشان دادند هر چه افراد دارای ترس از صمیمیت کمتر و سبک‌های هویتی کاراتری باشند این انتظار می‌رود که تعهد زناشویی و وفای به عهد به مراتب در آن‌ها نیز بالاتر برود. در عین حال روابط عاشقانه یک مثال نوعی از روابط تعاملی است (کوگان و همکاران، ۲۰۱۰) و مانند کلیه روابط تعاملی می‌بایست از عدالت و روابط صحیح بین فردی ناشی شده باشد. بر این اساس میزان روابط عاشقانه و صمیمی با همسر و شریک زندگی با عواملی همچون میزان ادراک انصاف و رفتار فداکاری زوج تغییر می‌کند و کلیه این عوامل در کنار هم می‌توانند در افزایش ارتباط صمیمیت با همسر و کیفیت زناشویی نقش تعدیل‌کننده ایفا نمایند. این نکته خود دلیلی بر تأیید یافته حاضر می‌باشد. در تحقیق محمدی خشوئی، محمدی خشوئی، قربانی و خسروی^{۷۸} (۱۳۹۴) نیز نتایج نشان داد که سه عنصر اساسی و مهم «تقبل‌نقشی، مشارکت نقشی و حمایت اجتماعی» در جهت حفظ و تحکیم زندگی خانوادگی و زناشویی زوجین در طول نخستین تجربه آنان از مرحله فرزنددار شدن که یک رفتار فداکارانه است، مؤثر می‌باشد. در عین حال باید این مسئله را نیز در نظر گرفت که رعایت انصاف در حق همسر و فداکاری و گذشت در روابط زناشویی خود باعث افزایش صمیمیت با همسر شده و می‌تواند آسایش همسر و در پی آن

آسایش و رضایت از زندگی زناشویی را برای شخص به همراه داشته باشد پس این نکته می‌تواند دلیلی بر ارتباط مؤلفه‌های صمیمیت با همسر، فداکاری و ادراک انصاف به عنوان پیش‌بین‌های مؤلفه کیفیت زناشویی تلقی گردد. لازم به ذکر است این نکته در تحقیقات دیگر افراد همانند طاهرزاده^{۲۹} (۱۳۹۱) نیز مشخص شده است.

در تحقیق حاضر نیز محدودیت‌هایی وجود داشت از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به چنین مواردی اشاره نمود که پژوهش حاضر روی کارکنان متأهل شهرستان اهواز انجام گرفته است، می‌بایست نتایج حاصل از این پژوهش را با احتیاط به سایر افراد در گروه‌های جامعه و در شهرهای دیگر تعمیم داد. همچنین با توجه به این که پژوهش حاضر از نوع همبستگی تعدیلی است در نتیجه یافته‌ها در مقایسه با روش‌های آزمایشی و شبه آزمایشی از قاطعیت کمتری برخوردار است. با اتکا به یافته‌های این پژوهش و توجه به این نکته که در پژوهش حاضر سنجش رابطه علت و معلولی جزء اهداف تحقیق نبود، پیشنهاد می‌شود از روش تحلیل مسیر برای تعیین ارتباط علی بین متغیرها استفاده شود و همچنین بدلیل تعداد محدود متغیرهای پژوهش که ناشی از محدودیت زمان در اختیار هر تحقیق می‌باشد و تعدد سوالات و پرسشنامه‌ها از حوصله آزمودنی‌ها خارج است، پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی از متغیرها و ابعاد دیگر مانند میزان اعتماد زوجین و یا تأثیر روابط قبل از ازدواج بر کیفیت زناشویی تحقیقاتی صورت گیرد که بر این اساس ابعاد هرچه بیشتر عوامل مرتبط با کیفیت مناسب در زندگی زناشویی بدست آید و بتواند راهگشای زوجین و مراکز مشاوره خانواده باشد. در کل با نظر به یافته‌های فوق می‌توان استنباط کرد برای داشتن زوجین خوشبخت و دارای کیفیت زناشویی بالا، باید آموزش‌های قبل از ازدواج در خصوص برخورد با همسر و یا مرز میان رفتارهای فداکارانه و قربانی شدن و مفهوم عدالت را برای زوجین روشن و مشخص سازند و آموزش این نکات را با جدیت بیشتری دنبال کرد.

پی‌نوشت‌ها

1. Ahmadi, Nabipoor, Kimiaee & Afzali	40. Lemay, Clark & Feeney
2. Mousavi	41. Sprecher
3. Khojastehmehr	42. Mattingly
4. Larson & Holman	43. Mattingly & Clark
5. Lewis & Spanier	44. Totenhagen & Curran
6. Fincham & Bradbury	45. Whitton, Stanley & Markman
7. Crowley	46. Impett, Gable & Peplau
8. Rovin	47. Kerjcie & Morgan
9. Izadipanah	48. Walker & Thompson
10. Ghazali & Shirazi	49. Sanayi Zaker
	50. Etemadi

11. Adital & Yoav
12. Kavand
13. Beck
14. Gharachehdaghi
15. Perception of Equity
16. Sacrifice
17. Social exchange theory
18. Karney & Bradbury
19. Perry
20. Lambert
21. Nokarizi
22. Trupmann & Hatfield
23. Khojastehmehr, Faramarzi & Rajabi
24. Walster, Traupmann & Walster
25. Clark & Mills
26. Communal relationship
27. Kogan, Impett, Oveis, Hui, Gordon & Keltner
28. Van Lange, Rusbult, Drigotas, Arriaga, Witcher & Cox
29. Encarta World English Dictionary
30. SoltanzadehAhvazi
31. Clark, Lemay, Graham, Pataki & Finkel
32. Figuerres
33. Khojastehmehr, Krachiyan & Shiraliniya
34. Cohen, Schulz, Weiss & Waldinger
35. Claffey & Mickelson
36. Ruppel & Curran
37. Whitton & et al
38. Parker & Pattenden
39. Cramer & Jowett
51. Faramarzi
52. Harper & Figuerres
53. Norton
54. Ficinham, Paleari & Regalia
55. Schnurman-Crook
56. Enrich
57. Moderated regression analysis
58. Bahrapour
59. Rabinson & Blanton
60. Asadpour, Nazari, Sanayizaker & Shaghghi
61. Murray
62. Sanderson & Cantor
63. Jafarinezhad
64. Greenstein
65. Saginak & Saginak
66. Coltrane
67. Lavee & Katz
68. Kevin
69. Amato
70. Van Lange, Agnew, Harinck & Steemers
71. Impett & Gordon
72. Kelley
73. Krachiyan
74. Sadeghi & Yavari
75. Willigen & Drentea
76. Clarc, Lemay, Graham, Pataki & Finkel
77. Heidari, Karimian & Salari
78. Mohammadi Khashouei, Mohammadi Khashouei, Ghorbani & Khosravi
79. Taherzadeh

منابع

- اسدیپوراسماعیل، ع. م.، ثنائی ذاکر، ب.، و شقاقی، ش. (۱۳۹۱). بررسی اثربخشی زوج درمانی هیجان محور بر افزایش صمیمیت زناشویی زوج‌های مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران. *مجله پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره*، ۲(۱)، ۳۸-۲۵.
- اعتمادی، ع. (۱۳۸۴). بررسی و مقایسه اثربخشی رویکرد روانی-آموزشی مبتنی بر شناختی رفتاری و ارتباط درمانی و صمیمیت زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان. پایان‌نامه دکتری، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.

- ایزدی پناه، م. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی به خدا، مقدس دانستن ازدواج و صمیمیت معنوی با کیفیت زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- بک، آ. (۱۹۲۱). عشق هرگز کافی نیست. ترجمه مهدی قراچه داغی. (۱۳۸۷). تهران: ذهن آوین.
- بهرامپور، خ. (۱۳۹۱). تأثیر زوج‌درمانی هیجان‌محور بر صمیمیت و دلزدگی زناشویی زوجین کارکنان شرکت ملی حفاری اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- ثناپی ذاکر، ب. (۱۳۸۷). مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج. تهران: بعثت.
- جعفری‌نژاد، ل. (۱۳۹۰). اثر ایدئولوژی برابری جنسیتی بر هماهنگی و ناهماهنگی زناشویی با میانجی‌گری ادراک و انصاف در والدین دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- حیدری، ح.، کریمیان، ن. و سالاری، س. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین ترس از صمیمیت و سبک‌های هویتی با تعهد زناشویی افراد متأهل. فصلنامه خانواده‌پژوهی ۱۱(۴۱) ۷۳-۸۶.
- خجسته‌مهر، ر. (۱۳۸۴). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های جمعیت‌شناسی به عنوان پیش‌بینی‌های موفقیت و شکست رابطه زناشویی در زوج‌های متقاضی طلاق و عادی شهر اهواز. پایان نامه دکتری، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- خجسته‌مهر، ر.، فرامرزی، س. و رجبی، غ. ر. (۱۳۹۱). بررسی نقش ادراک انصاف بر کیفیت زناشویی. فصلنامه مطالعات روان‌شناختی ۱(۸) ۵۰-۳۲.
- خجسته‌مهر، ر.، کراچیان، م. و شیرالی‌نیا، خ. (۱۳۹۳). نقش واسطه‌ای ادراک رفتارهای فداکارانه همسر در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و کیفیت زناشویی. فصلنامه روان‌شناسی خانواده ۲(۱) ۴۰-۳۱.
- خجسته‌مهر، ر.، کرابی، ا. و رجبی، غ. ر. (۱۳۸۹). بررسی یک مدل پیشنهادی برای پیش‌بینی‌ها و پیامدهای گذشت در ازدواج. فصلنامه مطالعات روان‌شناختی، ۱(۲) ۱۶۲-۱۳۵.
- سلطانزاده اهوازی، س. (۱۳۹۱). بررسی یک مدل پیشنهادی برای پیش‌بینی‌ها و پیامدهای فداکاری در ازدواج در والدین دانش‌آموزان مدارس دخترانه مقطع راهنمایی شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- صادقی، م. و یآوری، س. (۱۳۸۷). بررسی رابطه شادمانی ذهنی و فداکاری با صمیمیت با همسر در کارکنان اداره‌های دولتی شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- طاهرزاده، ن. (۱۳۹۱). بررسی تغییرات ادراک انصاف و رضایت زناشویی در چرخه زندگی خانواده در زنان و مردان متأهل شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- غزلی، ه. و شیرازی، آ. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های عشق با رضایت زناشویی در کارکنان متأهل برخی از سازمان‌ها و ادارات دولتی شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- فرامرزی، س. (۱۳۸۸). بررسی نقش ادراک انصاف در کیفیت زناشویی کارکنان متأهل شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- کاوند، م. (۱۳۹۰). بررسی رفتارهای فداکارانه، انگیزه‌های فداکاری و ادراک انصاف با صمیمیت زناشویی در والدین دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر بروجرد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.

کراچیان، م. (۱۳۹۲). بررسی اثر مستقیم و غیر مستقیم سبک‌های دلبستگی بر کیفیت زناشویی با میانجی‌گری ادراک رفتارهای فداکارانه همسر در دانشجویان زن متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.

محمدی خشوئی، ر.، محمدی خشوئی، م.، قربانی، م. و خسروی، س. (۱۳۹۴). تجارب نیازهای حمایتی و مشارکتی زوجین در اولین تجربه فرزنددار شدن: یک مطالعه کیفی با رویکرد پدیدارشناسی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۱(۴۴) ۴۵۵-۴۶۹.

نوکاریزی، ح. (۱۳۹۳). دیدگاه فهمی، برابرنگری رفتارهای فداکارانه شوهران به عنوان پیش‌بینی‌های ادراک انصاف زنان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.

- Adital, B., & Yoav, L. (2005). Dyadic characteristics of individual attributes: attachment, neuroticism, and their relations to marital quality and closeness. *American Journal of Orthopsychiatry*, 4(1) 621-639.
- Ahmadi, K., Nabipoor, S. M., Kimiaee, S. A., & Afazli, M. H. (2010). Effect of family problem solving on marital Satisfaction. *Journal of Applied Science*, 1(2) 682 – 687.
- Asadpour, E., Nazari, A. M., Sanayizaker, B., & Shaghaghi, S. H. (2012). [Effectiveness of emotion-focused couple therapy in the increase of marital intimacy of couples referring to the counseling centers of Tehran City]. *Journal of Psychology*, 3(1) 25-38 [in Persian].
- Bahrapour, K. (2012). *Effectiveness of emotion-focused couple therapy in intimacy and couple burnout of employees working in National Drilling Company of Ahvaz*. Master thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Beck, A. (1921). *Love is never enough*. Translated by M. Gharacheh Daghi. (2008). Tehran: ZehnAviz Press [in Persian].
- Claffey, S. T., & Mickelson, K. (2009). Division of household labor and distress: The role of perceived fairness for employed mothers. *Sex Roles*, 60(1) 819-831.
- Clarc, M. S., Lemay, E. P., Graham, S. M., Pataki, SH. P., & Finkel, E. J. (2010). Ways of giving benefits in marriage: Norm use, relationship satisfaction, and attachment-related variability. *Psychological Science*, 21(7) 944-951.
- Clark, M. S., & Mills, J. (1979). Interpersonal attraction in exchange and communal relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(1) 12-24.
- Cohen, SH., Schulz, M. S., Weiss, E., & Waldinger, R. J. (2012). Eye of the Beholder: The Individual and Dyadic Contributions of Empathic Accuracy and Perceived Empathic Effort to Relationship Satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 2(1) 236-245.
- Coltrane, S. (2000). Research on Household Labor: Modeling and Measuring the Social Embeddedness of Routine Family Work. *Journal of Marriage and the Family*, 62(4) 1208-1233.
- Cramer, D., & Jowett, S. (2010). Perceived empathy, accurate empathy and relationship satisfaction in heterosexual couples. *Journal of social and Personal relationships*, 27(5) 327-349.
- Crowley, A. K. (2006). The relationship of adult attachment style and interactive conflict styles to marital satisfaction. *Unpublished Doctoral Thesis. Texas A & M University*.

- Encarta World English Dictionary. (1999). Microsoft Corporation. Bloomsbury Publishing plc. *Journal of the Dictionary Society of North America*, 21(1) 1
- Etemadi, A. (2005). *Effectiveness of cognitive-behavioral therapy, therapeutic relationship and couples' intimacy referring to the counseling centers of Isfahan*. PhD. thesis, Tarbiat Modarres University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Faramarzi, S. (2009). *The Role of perceived fairness in the marital quality of married employees in Ahvaz City*. Master thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Figuierres, K. SH. (2008). *Sacrifice in marriage: Motives, behaviors, and outcomes*. Brigham Young University.
- Fincham, F. D., & Bradbury, T. N. (1987). The assessment of marital quality: A reevaluation. *Journal of Marriage and the Family*, 49(1) 797-809.
- Fincham, F. D., Paleari, G., & Regalia, C. (2002). Forgiveness in marriage: The role of relationship quality, Attributions and empathy. *Journal of Personal Relationships*, 9(1) 27-37
- Ghazali, H., & Shirazi, A. (2008). *The relationship between personality traits, love styles and marital satisfaction in the married employees of governmental organizations and agencies in Ahvaz*. BA Thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Greenstein, T. N. (2009). National context, family satisfaction, and fairness in the division of household labor. *Journal of marriage and Family*, 71(2) 1039-1051.
- Harper, J. M., & Figuerres, K. S. (2008). Perception of sacrifice scale. *Unpublished measure*. Brigham Young University, Provo, UT.
- Heidari, H., Karimian, N. & Salari, S. (2015). Examination of the Relationship between Fear of Intimacy and Identity Styles and Marital Commitment of Married Couples. *Journal of Family Research*, 11(1) 73-86 [in Persian].
- Impett, E. A., & Gable, S., & Peplau, A. (2005). Giving up and giving in: The costs and benefits of daily sacrifice in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(1) 327-344.
- Impett, E. A., & Gordon, A. M. (2008). For the good of others: Toward a positive psychology of sacrifice. *Journal of Positive psychology: Exploring the best in people*, 2(1) 79-100.
- Izadipanah, M. (2014). *Relationship between attachment styles to God, considering marriage as holy, spiritual intimacy and marital quality*. Master thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Jafarinezhad, L. (2011). *The effect of gender equality ideology on marital harmony and disharmony with the mediation of perception and judgment in the parents of primary school children in Ahvaz*. Master thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). Assessing longitudinal change in marriage: An introduction to the analysis of growth curves. *Journal of Marriage and the Family*, 57(4) 1091-1108.
- Kavand, M. (2011). *Evaluation of sacrificing behaviors, sacrificing motivations, perception of fairness and marital intimacy in elementary students' parents*. Master

- thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Kelley, H. H. (1979). *Personal relationships: Their structures and processes*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kevin, Sh., F. (2008). *Sacrifice in Marriage: Motives, Behaviors and Outcomes*. *Marriage and Family Therapy, Brigham Young University*.
- Khojastehmehr, R. (2005). *Evaluation of personality traits, social skills, attachment styles and demographic characteristics as predictors of success and failure in marriage and divorce-seeking couples in Ahvaz*. PhD Thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Khojastehmehr, R., Faramarzi, S., & Rajabi, G. F. (2012). The role of perceived fairness on marital quality. *Journal of Psychological Studies, 1(8)* 32-50 [in Persian].
- Khojastehmehr, R., Korayi, A., & Rajabi, G. H. (2010). Review of a proposed model for the antecedents and consequences of forgiveness in marriage. *Journal of Psychological Studies, 1(1)* 135-162 [in Persian].
- Khojastehmehr, R., Krachiyan, M., & Shir Ali Niya, K. H. (2014). The mediating role of spouses' selfless behavior in the relationship between attachment styles and marital quality. *Journal of Family Psychology, 2(1)* 31-40 [in Persian].
- Kogan, A., Impett, E. A., Oveis, CH., Hui, B., Gordon, A. M., & Keltner, D. (2010). When giving feels good: The intrinsic benefits of sacrifice in romantic relationships for the communally motivated. *Psychological Science, 21(12)* 1918-1924.
- Krachiyan, D. (2013). *Direct and indirect effect of attachment styles on marital quality with the mediating role of perceiving spouse's sacrificing behaviors in female married students of Shahid Chamran University*. Master Thesis, BA Thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*.
- Lambert, E. (2003). Justice in corrections: An exploratory study of the impact of organizational justice on correctional staff. *Journal of Criminal Justice, 31(1)* 155-168.
- Larson, J. H., Holman, T. B. (1994). Predictors of marital quality and stability. *Family Relations, 43(6)* 228-237.
- Lavee, Y., & Katz, R. (2002). Division of Labor, Perceived Fairness T and Marital Quality: The Effect of Gender Ideology. *Journal of Marriage and Family, 64(1)* 27-39.
- Lemay, E. P., Clark, M. S., & Feeney, B. C. (2007). Projection of responsiveness to needs and the construction of satisfying communal relationships. *Journal of personality and Social psychology, 92(1)* 834-853.
- Lewis, R. A., & Spanier, G. B. (1979). *Theorizing about the quality and stability of marriage*. New York: The Free Press.
- Mattingly, B. A. (2008). *Research Report The Effects Of Sacrifice Types And Motives On Romantic Relationship Quality*. New York: The Free Press.
- Mattingly, B. A., & Clark, E. M. (2012). Weakening Relationships We Try To Preserve: Motivated Sacrifice, Attachment, and Relationship Quality. *Journal of Applied Social Psychology, 42(2)* 373-386.

- Mohammadi Khashouei, R. A., Mohammadi Khashouei, M., Ghorbani, M., & Khosravi, S. (2016). The Experiences of Supportive and Participative Needs of Couples in the First Experience of Child Bearing: A Qualitative Study with Phenomenology Approach. *Journal of Family Research, 11(4)* 455-469 [in Persian].
- Murray, S. L. (2005). Regulating the risks of closeness: A relationship-specific sense of felt security. *Current Directions in Psychological Science, 14(1)* 74-78.
- Nokarizi, H. (2014). *Men's egalitarianism and sacrificing behavior as the predictors of perception of fairness in women*. Master thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Norton, R., (1983). Measuring marital quality-a critical look at the dependent variable. *Journal of Marriage and the family, 45(2)* 141-151.
- Parker, R., & Pattenden. A. (2009). Strengthening and repairing relationships: Addressing forgiveness and sacrifice in couples education and counseling. *Australian family Relationships Clearinghouse (AFRC) Briefing*.
- Perry, B. J. (2004). The relationship between equity and marital quality among Hispanics, African, Americans and Caucasians. *Doctoral Dissertation. Ohio State University*.
- Ruppel, E. K., & Curran, M. A. (2012). Relational Sacrifices in Romantic Relationships: Satisfaction and the Moderating Role of Attachment. *Journal of Social and Personal Relationships, 29(1)* 508-529.
- Sadeghi, M., & Yavari, S. (2008). *The relationship between subjective well-being, sacrifice and intimacy with spouse in the employees of public offices in Ahvaz*. BA Thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Saginak, K. A., & Saginak, M. A. (2005). Balancing work and family: Equity, gender and marital satisfaction. *The Family Journal, 13(2)* 162-166.
- Sanayi Zaker, B. (2008). [*Evaluation scales of family and marriage*]. Tehran: Besat Press [in Persian].
- Sanderson, C. A., & Cantor, N. (2001). The association of intimacy goals and marital satisfaction: A test of four mediational hypotheses. *Personality and Social Psychology Bulletin, 27(1)* 1567-1557.
- Soltanzadeh Ahvazi, Q. (2012). *Review of a proposed model for the antecedents and consequences of parental sacrifice in marriage on parents of female secondary school students in Ahvaz*. Master Thesis, BA Thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Sprecher, S. (2001). Equity and social exchange in dating couples: Associations with satisfaction. *Journal of Marriage and Family, 63(1)* 599-613.
- Taherzadeh, N. (2012). *Assessment of changes in the perceptions of fairness and marital satisfaction in the family life cycle of married women and men in Ahvaz*. Master Thesis, BA Thesis, Shahid Chamran University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Totenhagen, C. J., & Curran, M. A. (2011). Daily hassles, sacrifices, and relationship quality for pregnant cohabiters. *Journal of Family Science, 2(2)* 68-72.
- Traupmann, G., & Hatfield, E. (1983). How important is marital fairness over the life span? *International Journal of aging and human development, 17(2)* 89-101.

- Van Lange, P. A. M., Agnew, C. R., Harinck, F., & Steemers, G. E. M. (1997). From Game Theory To Real Life: How Social Value Orientation Affects Willingness To Sacrifice in Ongoing Close Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1) 1330-1344.
- Van Lange, P. A. M., Rusbult, C. E., Drigotas, S. M., Arriaga, X. M., Witcher, B. S., & Cox, C. L. (1997). Willingness to Sacrifice in Close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(2) 173-1395.
- Walster, E., Trupmann, G., & Walster, G. W. (1978). Equity and extramarital sexuality. *Journal of personality and social psychology*, 36(2) 82-92.
- Whitton, S. W., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2007). If I help my partner, will it hurt me? Perceptions of sacrifice in romantic relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(1) 64-92.
- Willigen, M. V., & Drentea, P. (2001). Benefits of Equitable Relationships: The Impact of Sense of Fairness, Household Division of Labor, and Decision Making Power on Perceived Social Support. *Sex Roles*, 10(2) 571-597.